

EXCEPȚII DE LA APLICAREA GRAȚIERII

Asist. univ. dr Sorina Petria Mitran,

The article presents the exceptions from the application of the reprieve laws, taking into consideration the importance of the institution of reprieve inside the penal policy of the state and also regarding, in a comparative way, the categories of exceptions as they have been stated by the last laws concerning the matter. Thus, the paper analyzes the situations that make certain categories of convicts be excepted from this act of pardon made by the state.

1. Considerații preliminare. Prin instituirea excepțiilor de la beneficiul grațierii, ca un corectiv al caracterului general și obiectiv al acestei instituții, actul de clemență se adaptează la împrejurările concrete ale cauzei, preîntâmpinându-se astfel aplicarea sa cu privire la persoane care, prin natura faptelor penale săvârșite ori prin stăruința lor infracțională vădesc un pericol social accentuat. Reglementarea excepțiilor de la aplicarea unor dispoziții cum sunt cele de clemență are un caracter limitat și se referă, de regulă, la cazuri particulare, legiuitorul subliniind, în contextul general al criteriilor adoptate pentru acordarea clemenței, faptul că a avut în vedere și a tratat în mod diferențiat situația tuturor subiecților care ar putea invoca vocația lor la dispozițiile de grațiere.

2. Recidiviștii. Aplicarea actelor de clemență în raport cu persoanele care au săvârșit infracțiuni cu reținerea stării de recidivă a ridicat interesante probleme în practica judiciară, în diferite acte de clemență prevăzându-se că sunt exceptați de la grațiere fie recidiviștii, fie cei condamnați pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă, fie recidiviștii prin condamnări anterioare.

O primă întrebare care s-a ridicat, în condițiile exceptării de la clemență a "recidiviștilor"¹, a fost aceea de a ști dacă inculpatul, recidivist în raport cu cea de-a doua infracțiune, ar putea beneficia de clemență în legătură cu pedeapsa ce constituie primul termen al recidivei, în raport cu care, la data săvârșirii celei de-a doua infracțiuni, nu erau întrunite condițiile legale ale recidivei. Într-o primă rezolvare s-a susținut că nimic nu împiedică aceasta, întrucât excepția legată de starea de recidivă nu ar putea să opereze decât cu privire la o condamnare pentru care sunt întrunite condițiile legale ale recidivei.

Într-o altă opinie, pe care o împărtășim, s-a susținut că inculpatul, devenit recidivist în momentul săvârșirii celei de-a doua infracțiuni, aceasta va constitui o piedică în aplicarea actului de clemență și în raport cu pedeapsa ce reprezintă primul termen al recidivei, deoarece prin prisma acestei calități dobândite ulterior de inculpat, aceea de recidivist, se examinează vocația sa la clemență față de toate infracțiunile săvârșite până la adoptarea actului de clemență. Starea de recidivă, odată stabilită, devine o trăsătură a personalității condamnatului, un indice al pericolozității acestuia, ceea ce justifică exceptarea lui de la clemență, chiar în raport cu alte infracțiuni, anterioare sau concomitente, indiferent dacă cu privire la acestea nu sunt întrunite cerințele legale ale

¹ Spre exemplu, potrivit art. 5 alin. 1 din Legea nr. 137/1997 privind grațierea unor pedepse, prevederile art. 1 - 4 din acest act normativ nu se aplică recidiviștilor.

stării de recidivă² (căci nimic nu l-ar fi împiedicat pe legiuitor ca, dacă ar fi voit să excepteze de la grațiere numai pedepsele aplicate pentru "infracțiuni săvârșite în stare de recidivă", să folosească explicit această sintagmă, și nu termenul "recidiviști", care exprimă ideea că exceptarea nu este legată de fapte și pedepse, ci de persoana condamnatului)³.

Spre deosebire însă de condamnații "recidiviști", exceptați de la grațiere potrivit dispozițiilor art. 5 alin. 1 din Legea nr. 137/1997⁴, în cazul celor "*condamnați pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă*", la care se referă art. 4 alin. 1 din Legea nr. 543/2002, sunt exceptate de la grațierea acordată prin această din urmă lege numai pedepsele ce le-au fost aplicate pentru infracțiunile în a căror încadrare juridică s-a reținut aplicarea dispozițiilor art. 37 C.p. și care constituie, astfel, cel de-al doilea termen al recidivei. Așadar, acești condamnați vor beneficia de grațierea pedepselor pentru infracțiunile anterioare sau concurente celor cu privire la care s-a reținut starea de recidivă, deci inclusiv de grațierea pedepsei ce constituie primul termen al recidivei (bineînțeles, cu condiția ca aceasta să nu fie, la rândul său, aplicată pentru o infracțiune săvârșită în stare de recidivă).

O altă categorie de condamnați exceptați de la beneficiul grațierii acordate prin Legea nr. 543/2002 este aceea a condamnaților care sunt "*recidiviști prin condamnări anterioare*"⁵. Prin folosirea concomitentă, în același text, a expresiilor "cei condamnați pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă" și "cei care sunt recidiviști prin condamnări anterioare", legiuitorul a urmărit să vizeze cazuri diferite de exceptare de la grațiere, ceea ce înseamnă că înțelesul și sfera de aplicare a celor două expresii nu se suprapun și nici nu sunt absorbite reciproc.

Apreciem că legiuitorul a voit să excepteze de la grațiere nu numai pe cei care au săvârșit infracțiuni în stare de recidivă (și care se încadrează în expresia "cei condamnați pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă"), ci și pe cei care, după ce au fost condamnați cu reținerea stării de recidivă, săvârșesc ulterior alte infracțiuni ce nu întrunesc condițiile celui de-al doilea termen al recidivei (și care se încadrează în expresia "recidiviști prin condamnări anterioare"), fără a excepta pedepsele aplicate pentru faptele comise anterior nașterii recidivei (în prima ipoteză) sau anterior condamnării ca recidiviști (în cea de-a doua ipoteză)⁶, deoarece, pentru acele fapte, nu există prezumția de perseverență infracțională care să justifice un tratament juridic mai sever, constând în exceptarea de la grațiere.

Expresia "cei care sunt recidiviști prin condamnări anterioare" vizează faptul că cei pentru care se pune problema exceptării de la grațiere trebuie să fie recidiviști la data

² Pentru opinia contrară, a se vedea Radu Lupașcu, *Cu privire la exceptarea de la grațiere a inculpaților cu "statut de recidivist"*, în revista "Dreptul" nr. 8/1998, p. 135.

³ În același sens, V. Păvăleanu, *Grațierea unor pedepse*, în "Revista de drept penal" nr. 1/1999, p. 93; Dorin Ciuncan, *Grațiere. Recidiva*, în "Revista de drept penal" nr. 4/1998, p. 134.

⁴ A se vedea V. Nicolcescu, *Unele probleme în legătură cu aplicarea Legii nr. 137/1997 privind grațierea unor pedepse*, în revista "Dreptul" nr. 11/1997, p. 91-93.

⁵ Această categorie de condamnați a mai fost exceptată de la grațiere prin unele acte de clemență anterioare anului 1989, cum sunt Decretul nr. 189/1981 privind grațierea unor pedepse, Decretul nr. 185/1986 privind amnistierea unor infracțiuni și grațierea unor pedepse, Decretul nr. 255/1987 privind amnistierea unor infracțiuni și grațierea unor pedepse.

⁶ Augustin Ungureanu, *Grațiere. Recidiviști prin condamnări anterioare*, în "Revista română de drept" nr. 8/1982, p. 47.

adoptării actului de clemență, dar să nu fie recidiviști în legătură cu condamnările actuale (pentru care se analizează incidența grațierii), deoarece, altfel, s-ar încadra în prima expresie folosită de text ("cei condamnați pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă"), ci în legătură cu alte condamnări dispuse anterior. Adoptarea acestei exprimări indică obligativitatea pentru instanță de a verifica în ce măsură calitatea de recidivist dobândită anterior se menține și în momentul adoptării actului de clemență.

Apreciem, așadar, că există exceptarea de la grațiere vizată prin expresia "recidiviști prin condamnări anterioare" atunci când cei condamnați, pentru care se verifică incidența grațierii, sunt recidiviști la data adoptării actului de clemență, calitatea de recidiviști fiind dobândită nu în legătură cu condamnările actuale, pentru care se pune problema grațierii, ci în legătură cu o condamnare anterioară (intrată în autoritatea lucrului judecat⁷), iar condamnările actuale sunt dispuse pentru infracțiuni săvârșite între momentul când făptuitorul a fost condamnat definitiv anterior cu reținerea stării de recidivă și momentul adoptării actului de clemență. Spre exemplu, este exceptat de la grațierea acordată prin Legea nr. 543/2002 condamnatul care urmează să execute o pedeapsă de 6 luni închisoare pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă, faptă săvârșită după ce acesta a fost condamnat anterior de mai multe ori, la una dintre aceste condamnări fiind reținută și starea de recidivă prevăzută de art. 37 C.p.

Dat fiind existența recidivei constituite prin condamnările anterioare, nici una dintre infracțiunile concurente săvârșite ulterior nu va beneficia de dispozițiile de clemență. Dacă una dintre infracțiunile săvârșite ulterior ar constitui însă al doilea termen al unei noi recidive, în raport cu condamnările care au constituit recidiva anterioară, exceptarea condamnării pentru acea infracțiune de la dispoziția de clemență are suport în săvârșirea acelei infracțiuni în stare de recidivă, iar exceptarea celorlalte condamnări care nu atrag starea de recidivă are suport în starea de recidivă constituită prin condamnările anterioare.

Nu se poate, prin urmare, afirma că, în baza acestui concept ("recidivist prin condamnări anterioare"), o persoană care a săvârșit o infracțiune în stare de recidivă este exclusă, în general, de la beneficiul dispoziției de grațiere, pentru orice altă pedeapsă, fără nici un fel de distincție privind momentul săvârșirii infracțiunilor, în raport cu cel al constituirii stării de recidivă și cu cel al adoptării actului de grațiere, căci reglementarea din cuprinsul acestuia referitoare la exceptarea recidiviștilor prin condamnări anterioare se limitează la cei condamnați pentru infracțiuni săvârșite ulterior condamnării cu reținerea stării de recidivă și până la adoptarea actului de clemență.

Dacă, de la constituirea stării de recidivă prin condamnări anterioare și până la judecarea infracțiunii săvârșite din nou și care nu atrage starea de recidivă intervin anumite situații dintre cele prevăzute în art. 38 C.p. (amnistia, dezincriminarea, reabilitarea sau împlinirea termenului de reabilitare), care ridică recidivei aptitudinea ei funcțională, dispoziția de grațiere se va aplica în cazul infracțiunii săvârșite ulterior, care, dacă nu ar fi intervenit vreuna din aceste situații, ar fi fost exceptată de la beneficiul dispoziției de clemență. Pentru viitor, apreciem că, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii, s-ar impune fie adoptarea unor exprimări mai clare în cuprinsul actelor de clemență, fie definirea conținutului expresiei "recidiviști prin condamnări anterioare" în cadrul Titlului VIII al părții generale a Codului penal.

⁷ Iulian Poenaru, *În legătură cu conceptul de "recidivist prin condamnări anterioare"*, în "Revista română de drept" nr. 12/1982, p. 35.

Apreciem că această categorie de excepții de la grațiere, având caracter personal, se răsfrânge numai asupra celui participant la săvârșirea infracțiunii în privința căruia sunt întrunite condițiile prevăzute de lege (și care este, în mod corespunzător, recidivist, condamnat pentru infracțiuni săvârșite în stare de recidivă ori recidivist prin condamnări anterioare), nu și asupra celorlalți participanți - coautori, instigatori sau complici - în privința cărora aceste cerințe nu sunt îndeplinite.

3. Exceptarea de la clemență a unor infracțiuni. În reglementarea excepțiilor de la actele de clemență, legiuitorul are la dispoziție mai multe tehnici legislative pentru identificarea infracțiunilor lăsate în afara actului normativ, cum sunt precizarea articolului din Codul penal care le incriminează, indicarea denumirii marginale, referirea la un element comun din denumirea unor infracțiuni (spre exemplu, infracțiunile de omor), ori precizarea denumirii marginale și a textului incriminator pentru infracțiunile prevăzute de Codul penal și indicarea articolului pentru faptele penale reglementate de legi speciale.

Această din urmă tehnică legislativă a fost uzitată de dispozițiile art. 4 alin. 2 din Legea nr. 543/2002, care enumeră, la punctul A din cuprinsul său, infracțiunile reglementate de Codul penal care atrag pedepse exceptate de la grațiere, iar la punctul B, infracțiunile reglementate de legi speciale care atrag pedepse supuse aceluiași regim de exceptare de la prevederile actului de clemență. Această categorie de excepții de la grațiere având caracter real, se răsfrânge asupra tuturor participanților la săvârșirea infracțiunii exceptată de la clemență, indiferent că aceștia sunt autori, instigatori sau complici.

Pe de altă parte, întrucât, potrivit art. 144 C.p., prin "săvârșirea unei infracțiuni" se înțelege atât forma consumată a infracțiunii, cât și tentativa la aceasta, s-a decis în mod corect de către instanțe⁸ că dispozițiile care exceptează săvârșirea unor anumite infracțiuni de la aplicarea actului de clemență sunt aplicabile, deopotrivă, atât cu privire la infracțiunea consumată, cât și cu privire la tentativa la aceasta. Excepții de la această regulă nu se pot face decât acolo unde legea și-ar restrânge ea însăși aplicarea numai la infracțiunea consumată, formularea folosită excluzând, în mod implicit, tentativa de la prevederile sale (spre exemplu, dacă ar fi exceptate infracțiunile intenționate care au avut ca urmare moartea unei persoane, această excepție nu se va extinde asupra tentativei, deoarece, în acest caz, rezultatul neproducându-se, nu este îndeplinită o cerință importantă pentru a opera excepția prevăzută de actul de clemență).

4. Exceptarea de la clemență a celor care au săvârșit infracțiuni pentru care legea prevede o anumită pedeapsă. Potrivit dispozițiilor art. 4 alin. 3 din Legea nr. 543/2002, nu beneficiază de prevederile acesteia cei care au săvârșit infracțiuni, altele decât cele prevăzute la alin. 2, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani⁹. Rațiunea acestei dispoziții legale este de a se evita situația ca de actul de clemență să beneficieze și persoane care au săvârșit infracțiuni de o gravitate accentuată, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani, și care nu au fost inserate în cadrul enumerării din cuprinsul art. 4 alin. 2 din lege. Această exceptare de la aplicarea actului de

⁸ Tribunalul Suprem, secția penală, decizia nr. 3352/1974, în "Revista română de drept" nr. 1/1976, p. 64.

⁹ Aceeași dispoziție se regăsește și în art. 5 alin. final din Legea nr. 137/1997 privind grațierea unor pedepse.

clemență nu a ridicat probleme de interpretare și aplicare în practica judiciară sau în literatura juridică, cu două excepții, care privesc situația infracțiunii rămase în faza de tentativă și, respectiv, situația persoanei care era minor la data săvârșirii infracțiunii în legătură cu care se analizează incidența grațierii.

În ipoteza în care infracțiunea care a atras aplicarea pedepsei asupra căreia se pune problema constatării grațierii a rămas în faza de tentativă, s-a apreciat în mod constant în literatura de specialitate¹⁰ și în practica judiciară¹¹ că, întrucât - astfel cum s-a arătat și mai sus - art. 144 C.p. are în vedere, prin noțiunea de "săvârșire a unei infracțiuni" atât forma consumată a infracțiunii respective, cât și tentativa la aceasta, la aplicarea grațierii se vor avea în vedere limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea consumată, chiar dacă fapta a rămas în forma imperfectă a tentativei.

În ceea ce privește aplicarea dispozițiilor legale referitoare la grațiere în cazul infracțiunilor săvârșite de minori, împărtășim punctul de vedere consacrat de doctrina¹² și de practica judiciară¹³, potrivit căruia în această situație se au în vedere limitele de pedeapsă prevăzute de legea penală în vigoare în momentul adoptării actului de clemență pentru infracțiunea consumată, reduse potrivit prevederilor art. 109 C.p.¹⁴.

În susținerea acestei opinii se arată că, atât Codul penal, cât și legile penale speciale sau cele nepenale cu dispozițiuni penale prevăd limitele pedepselor principale, fără să conțină dispoziții speciale cu privire la infractorii minori, căci în caz contrar s-ar fi împiedicat reglementarea concisă a sancțiunilor penale, prin repetarea inoportună și inutilă, la fiecare infracțiune, a limitelor de pedeapsă prevăzute pentru minori. Pe de altă parte, avându-se în vedere starea de minoritate a autorului unei fapte prevăzute de legea penală, care conturează, în raport cu stadiul de dezvoltare bio-psihică, un grad de pericol social concret mai redus, s-a impus reglementarea unui tratament sancționator diferențiat de cel al majorilor, realizat prin dispozițiile art. 109 C.p., care prevede că, în cazul infracțiunilor săvârșite de minori, limitele pedepselor se reduc la jumătate, iar în situația în care legea prevede pentru fapta săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață, se aplică minorului închisoarea de la 5 la 20 de ani.

De vreme ce legea penală a stabilit pentru infracțiunile săvârșite de minori alte limite ale pedepselor, acestea trebuie avute în vedere atât la aplicarea pedepselor de către instanța de judecată, cât și în cazul examinării incidenței actelor de grațiere, minoritatea nefiind o cauză de atenuare a pedepsei, ci una de diferențiere a tratamentului sancționator.

¹⁰ V. Rămureanu, *Comentariu*, în "Codul penal comentat și adnotat. Partea generală", de Th. Vasiliu ș.a., Editura Științifică, București, 1972, p. 613.

¹¹ Tribunalul Suprem, secția penală, decizia nr. 98/1984, în "Revista română de drept" nr. 11/1985, p. 72.

¹² A. Filipaș, *Comentariu*, în "Practica judiciară penală", vol. II, de G. Antoniu ș.a., Editura Academiei, București, 1993, p. 192.

¹³ Tribunalul Suprem, secția penală, decizia nr. 7/1975, în "Revista română de drept" nr. 12/1975, p. 48.

¹⁴ Pentru opinia contrară, în care pedeapsa avută în vedere de actul de clemență este cea prevăzută de lege și neredusă potrivit art. 109 C.p., fiind fără relevanță starea de minoritate a făptuitorului la data săvârșirii infracțiunii, a se vedea H. Diaconescu, *Maximul special al pedepsei ce trebuie avut în vedere pentru aplicarea amnistiei și grațierii în cazul în care inculpatul era minor la data săvârșirii infracțiunii*, în revista "Dreptul" nr. 12/1998, p. 98.

5. Exceptarea de la clemență a condamnaților care nu au început executarea pedepsei deoarece s-au sustras de la aceasta, precum și a celor care au început executarea, dar ulterior s-au sustras

Potrivit art. 6 din Legea nr. 543/2002, grațierea nu se aplică celor care nu au început executarea pedepsei închisorii deoarece s-au sustras de la executarea acesteia, precum și a celor care au început executarea, dar ulterior s-au sustras.

Așadar, pentru identitate de rațiune, legiuitorul a inclus în aceeași categorie atât pe condamnații care, sustrăgându-se de la executarea pedepsei închisorii, nu au început executarea acesteia, cât și pe cei care, deși au început executarea pedepsei, s-au sustras de la executarea restului de pedeapsă.

Apreciem că, prin sustragerea de la executarea pedepsei, actul de clemență are în vedere atât sustragerea de la executarea pedepsei în regim de detenție, cât și sustragerea de la executarea unei pedepse cu executare la locul de muncă, întrucât legea nu distinge între regimurile de executare a pedepsei închisorii de la care se sustrage condamnatul¹⁵.

În acest sens, în practica judiciară s-a decis că revocarea executării pedepsei la locul de muncă, urmare a sustragerii de la executare, prin neprezentarea nejustificată la locul de muncă, constituie o cauză de exceptare de la grațiere. Pe de altă parte, apreciem că nu constituie sustragere de la executarea pedepsei la locul de muncă și deci nu atrage exceptarea de la grațiere situația în care se află un condamnat care a fost încorporat îndată după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare sau care a fost arestat într-o altă cauză.

Simpla comunicare a organelor de poliție în sensul că cel condamnat este dispărut, în lipsa oricăror acte doveditoare că acesta se sustrage de la executarea pedepsei, nu constituie motiv de exceptare de la grațiere; însă, în ipoteza în care se face dovada că persoana respectivă se sustrage într-adevăr de la executarea pedepsei, fiind dispărută de la domiciliu și dată în urmărire, dispozițiile de grațiere nu-i vor fi aplicabile.

Într-o altă ordine de idei, neprezentarea, în mod nejustificat, a condamnatului la locul de executare a pedepsei după expirarea termenului de amânare sau întrerupere a executării pedepsei reprezintă o sustragere de la executare și, prin urmare, o cauză de exceptare de la beneficiul grațierii.

Excepția pe care o analizăm - și care se referă la sustragerea de la executarea pedepsei - nu operează însă în situația în care cel condamnat s-a sustras de la urmărirea penală sau de la judecată, întrucât excepțiile de la grațiere, prevăzute expres de lege, au caracter limitativ, neputând fi extinse și la alte situații decât cele indicate de legiuitor.

6. Alte cauze de exceptare de la grațiere. În actele de clemență mai vechi au fost prevăzute și alte excepții de la aplicarea dispozițiilor de grațiere, în afara celor analizate mai sus; întrucât acestea nu au fost reluate în cuprinsul actelor de clemență adoptate recent, și, prin urmare, nici în cuprinsul Legii nr. 543/2002, nu vom insista asupra lor, urmând a formula o enumerare a acestor excepții, însoțită de succinte considerații privind aplicarea lor. Astfel, unele acte de clemență - spre exemplu, Decretele nr. 521/1972, 9/1974, 110/1974 - au prevăzut că nu se aplică *infrațiunilor prin care s-a produs avutului obștesc*

¹⁵ În acest sens, G. Antoniu, în *Practica judiciară penală*, vol. II, Editura Academiei, București, 1990, p. 104.

o pagubă ce depășește o anumită valoare, fixată de legiuitor, de regulă în raport cu formele vinovăției.

În considerarea ocrotirii, în egală măsură, a proprietății publice și a celei private, în lumina normelor constituționale și a celor din Codul penal, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 140/1996, este evident că, pentru viitor, legiuitorul nu va mai acorda clemență, în mod diferențiat, cu privire la infracțiunile contra patrimoniului; este însă posibil ca, în legislația următoare, să fie reluat acest criteriu al valorii pagubei produse prin infracțiune în configurarea obiectului grațierii. Alte acte de clemență - dintre care amintim Decretul nr. 521/1972 - au exceptat de la beneficiul lor pe *condamnații care nu au avut o comportare corespușătoare în timpul executării pedepsei, săvârșind infracțiuni sau abateri grave.*

Dovada conduitei necorespușătoare s-a făcut cu procesul-verbal al comisiei de propuneri pentru liberarea condiționată, existentă, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor, pe lângă fiecare penitenciar, iar constatarea săvârșirii unei infracțiuni s-a realizat, în mod evident, numai prin hotărâre judecătorească definitivă.

Unele acte normative - Decretele nr. 591/1969, 543/1970 și Legea nr. 5/1967 - i-au exclus de la clemență pe *condamnații care anterior au mai beneficiat de grațiere totală sau parțială.* Se apreciază¹⁶ că exceptarea acelor care au beneficiat de o grațiere anterioară până la o anumită dată se referă la cei care, până la data respectivă, au beneficiat de clemență, iar acest beneficiu a fost consacrat prin hotărâre definitivă, căci numai în acest caz există un beneficiu efectiv de pe urma actului de clemență și ar fi justificată exceptarea celor în cauză de la o nouă grațiere. Alte acte de clemență - Decretele nr. 591/1969, 543/1970, 9/1973 - au prevăzut că nu se aplică *persoanelor cărora li s-a revocat beneficiul unei grațieri anterioare într-o anumită perioadă premergătoare actului de clemență*, această perioadă fiind, ca regulă, de 3 ani.

Această dispoziție legală a fost interpretată¹⁷ în sensul că sunt înlăturați de la clemență cei care, în ultimii 3 ani, s-au aflat înăuntrul termenului de încercare al grațierii condiționate și au săvârșit infracțiuni intenționate susceptibile de a atrage revocarea grațierii, întrucât revocarea operează în virtutea legii, la momentul săvârșirii unei infracțiuni intenționate, numai temeiul revocării trebuind să fie constatat prin hotărâre judecătorească definitivă, și că din acest motiv termenul de 3 ani prevăzut de aceste acte normative trebuie calculat în raport cu data săvârșirii noii infracțiuni intenționate și nu cu aceea a hotărârii definitive a instanței; s-a mai arătat că, în caz contrar, s-ar ajunge la consecințe inechitabile, în situația în care, în ipoteza a doi condamnați aflați în aceeași situație, care au săvârșit infracțiuni intenționate înăuntrul termenului de 3 ani, numai în privința unuia ar opera exceptarea, întrucât hotărârea definitivă de revocare a grațierii anterioare a fost pronunțată în același termen, iar cu privire la cel de-al doilea, care, spre exemplu, s-a sustras judecății, revocarea grațierii anterioare prin hotărâre definitivă s-a realizat după trecerea termenului de 3 ani, acest condamnat nefiind așadar exceptat de la actul de clemență ulterior.

¹⁶ Constantin Bulai, în *Practica judiciară penală*, vol. II, Editura Academiei, București, 1990, p. 204.

¹⁷ I. Mândru, op. cit., p. 262.